

Pärnu Tammsaare Lasteaed

PISIK; PISIK; ANNA ASU ...

Näidend

5-7 aastastele lastele

Koostas õpetaja

Aivi Rosenberg

rosenberg61@gmail.com, 58902612

Pärnu 2013

SISUKORD

1. TEEMA VAJALIKKUS.....	3
2. TEEMA ÜLDEESMÄRGID	3
3. ÕPPETEGEVUSTE VALDKONDADAE EESMÄRGID	3
4. LÄBIVIIDUD TEGEVUSTE KIRJELDUS JA METOODIKA	4
4.1 LÄBIVIIDUD TEGEVUSTE MÕJU HINDAMINE:	5
4.2 LÄBIVIIDUD TEGEVUSTES KASUTATUD MATERJALID JA VAHENDID... 5	
5. NÄIDEND "PISIK, PISIK ANNA ASU	6
6. NÄIDENDIS ESITATUD LAULUD NOOTIDEGA	11

1. TEEMA VAJALIKKUS

Tervis on iga inimese suurim väärtus. Selle hoidmine saab alguse juba imikueast. See, milline on meie kodu, ümbritsev keskkond ja inimesed, saab alusmüüriks lapse tervise edendamisele ning hoidmisele. Lapse esmased hügieeniharjumused kujunevad tema vanemate kaudu. Lasteaias ja koolis õpib ta üha rohkem enda eest hoolitsema ning kodust kaasa võetud puhtuse harjumused saavad toetust lasteaias. Aastatega kinnistub esmane harjumus lapse loomupäraseks vajaduseks. Suur roll on ka tervislikul toitumisel ning vitamiinide kättesaamisel igapäevasest toidust. Kuna lapse eluks vajalik toiming on söömine, siis teadmised tervislikust toitumisest ning looduslikest vitamiinidest on talle väärtuslik teadmistekogum. Kõik see on vajalik tema organismi immuunsuse tugevdamiseks.

2. TEEMA ÜLDEESMÄRGID

1. Laps oskab nimetada, mis toiduained on tervislikud, mis ei ole;
2. Laps oskab kirjeldada, mida tähendab tema jaoks terve olemine;
3. Laps oskab nimetada tervist hoidvaid tegevusi;
4. Laps teab, mis on haigus.

3. ÕPPETEGEVUSTE VALDKONDADAE EESMÄRGID

MINA JA KESKKOND

5. Laps teab, mis on rämpstoit, mis tervislik toit;
6. laps teab, mida tähendab olla terve;
7. laps teab, mida tähendab sportima ja oskab tuua näiteid;
8. laps teab, et eirates hügieeni võib haigestuda;

KEEL JA KÕNE

9. laps loeb peast luuletust või temaatilist teksti;
10. laps räägib selge diktsiooniga;
11. laps oskab arutleda etteantud teema põhjal. Jutustab, mida ta näidendi ettelugemisest aru sai;
12. laps oskab loovalt näidelda;
13. laps oskab koostada etenduse kava;

MATEMAATIKA

14. laps võrdleb arve (on suurem kui, väiksem kui);
15. laps paneb kokku kahe hulga esemeid ja liidab;
16. laps võtab ühest hulgast ära esemeid ja lahutab;

LIIKUMINE

17. laps oskab liikuda talle ette antud suunas;
18. laps oskab matkida erinevaid harjutusi.

MUUSIKA

19. Laps laulab koos matkivate liigutustega;

KUNST

20. Laps oskab kujundada tervislikest ainetest koosnevat voldikut;
21. Laps oskab voolida piklikku ja ümarat vormi;
22. Laps oskab illustreerida (kava)

4. LÄBIVIIDUD TEGEVUSTE KIRJELDUS JA METOODIKA

Tegevused on mõeldud läbiviimiseks ühe nädala jooksul. Nädal hõlmab erinevaid lõimitud tegevusi lastele nii rühmatoas kui suures saalis.

Tegevuste taga märgitud numbrid näitavad täidetavate eesmärkide järjekorranumbrit.

Tegevus 1

Näidend: „PISIK; PISIK ANNA ASU ...“ ettelugemine ja tutvustus. Jutu põhjal arutletakse teemal: “Mida tähendab sõna hügieen, mis on tervislik toitumine ja mis on rämpstoit. Samas, mis põhjusel haigestuti ning, kas hügieen ning sportimine on tervislik tegevus. Lapsed voolivad toiduaineid ning koostavad tervislikest toiduainetest voldiku (täidab eesmäärke nr 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 18, 21, 22).

Tegevus 2

Näidendi sisu omandamine. Laval esitatavas näidendis liikumistegevuste matkimine. Iga laps saab oma rolli ja teksti, mida koos esitatakse. Lapsed kujundavad etenduse kava, kuhu kirjutatakse peale pealkiri ning kava siseküljele tegelaste nimed (täidab eesmäärke nr 5, 6, 8, 9, 13, 14, 15, 16, 19, 22).

Tegevus 3

Tegevus toimub iga päev.

Õpitakse selgeks näidendis olevad laulud koos liikumisega. Arutletakse veel kord teemade üle, mis on rämpstoit ja mis tervislik. Samas teadvustatakse ja kinnistatakse mõisteid haige ja terve. Lapsed arutlevad, millist sporti nad soovivad teha, et olla terve. Toovad näiteid erinevatest spordialadest. Näitavad matkivate liigutustega, millist sporti teevad. Laps arutleb teemal: „Mis on hügieen ja milleks seda vaja on?“ Vaadeldakse juur- ja puuvilju, võrreldakse milline neist on suurem/väiksem. Õppemäng hulkade moodustamiseks liitmise ja lahutamise teel. Joonistatakse gvaššidega lapse lemmik tervislik toit/toiduaine (täidab eesmäärke nr 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 17).

Tegevus 4

Toimub näidendi esitlemine oma lasteaia lastele. Lapsed jagavad teatri kava. (täidab eesmäärke nr 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 13, 14, 15, 16, 19).

Kolmanda nädala tegevustest on esitatud dramatiseering. „Pisik, Pisik, anna asu ...“

4.1 LÄBIVIIDUD TEGEVUSTE MÕJU HINDAMINE:

Nädala tegevuskavasse planeeritud erinevad tegevused on avaldanud lastele positiivset mõju. Nad on näitleja rollis saanud kogeda midagi uut ja huvitavat. Selline tegevus annab lastele usu ja enesekindluse. Edaspidiseks julgust ja läbilöögi võimet tulla toime millegagi, mille suhtes laps on olnud esialgu kartlik. Lastepoolne tagasiside toimuva kohta on kõige ehedam ning seotud eriliste emotsioonidega. Etenduse kava koostamine oli elevust pakkuv, mis pani aluse lastepoolse algatusena päevakavade loomisele.

Püstitatud eesmärkidest said laste rahulolu ning isetegemise rõõmu, mis on hindamatu väärtusega. Samas oli selline toiming ka õpetajatele huvipakkuv ning meeli ergastav. Läbi dramatiseeringu on mõningad teemad mälus igavesti. Tegemise rõõm on suurim rõõm.

4.2 LÄBIVIIDUD TEGEVUSTES KASUTATUD MATERJALID JA VAHENDID

Õppevahendid:

- näidendis kasutatavad vahendid
- guaššid
- plastiliin
- joonistuspaber
- pliiatsid

Jutud:

- Raamatust "Liisusalmid ja lasteriimid", puu ja köögiviljad (2009, 34)
- A. Rosenbergi näidend "Pisik, pisik anna asu ..."

Õppemängud:

- "Terve ja kiire" (Autor: Teidearu, Tiina, Tartu lasteaed "Kröll")
- "Hea ja halb" (Autor: Muumi rühm, Tartu Maarjamõisa lasteaed „Tervis ja Terviseteadlikkus läbi toitumis – ja liikumismängude“ Tervise arengu Instituut, 2010)
- "Kava" (Autor Kabanen, Karolin "Loovtegevused läbi mängu" 2010, 23)

5. NÄIDEND "PISIK, PISIK ANNA ASU ..."

Autor Pärnu Tammsaare Lasteaia õpetaja Aivi Rosenberg
Lastenäidend 5 – 6 ja 6 – 7 aastastele lastele.

Näidendi eesmärk:

- laps oskab nimetada milliseid toiduaineid on vaja iga päev süüa rohkem ja milliseid vähem;
- laps oskab kirjeldada, mida tähendab tema jaoks terve olemine;
- laps oskab nimetada tervist hoidvaid tegevusi;
- laps teab, mis on haigus.

TEGELASED (ilmumise järjekorras)

Jutustaja: laps või õpetaja

Ema: õpetaja

Lapsed:

Mari

Juku

Mai

Juss

Arstitädi: õpetaja abi

Pisikud:

Pisikute vanem – õpetaja

Väikesed pisikud – kaks/kolm last

Ründavad pisikud – ülejäänud rühma lapsed.

VAHENDID

Stektoskoop; kraadiklaas; hantlid; Coca – Cola pudel; krõpsupakkide, hamburgeri, kommide, küpsiste, puu – juurviljade mulaažid.

I PILT

Lava ühes nurgas on maja rekvisiit, mis sümboliseerib kodu. Lava keskele on tehtud tuba. Toas on laud, toolid, televiisor, arvuti ning magamiseks madratsid, tekid ja padjad. Laua peal on tühi krõpsupakk, kommipaberid, küpsisepaber, tühi Coca – Cola pudel. Ema koos oma nelja lapsega sõidavad autoga koju. (rekvisiit ROOL).

JUTUSTAJA: Ema tuli lastega linnast. Kohe näete, mis nendega juhtus.

EMA: Oeh! Kui väsinud ma olen jalad löövad lausa tuld. (võtab jalast kõrge kontsaga kingad, viskab nurka ning istub toolile puhkama). Öeldakse, et autoga sõitmine ei tee jalgadele midagi, vale jutt puha (teeb pettunud ilme ning lööb käega).

MARI: Ema, ema kas su jalad valutavad, sellepärast, et sa sõidad autoga?

EMA: Kui ma autoga ei sõidaks siis me ei jõuaks mitte kusagile.

JUKU: Ema, kas sa kartulikrõpse ja Cocat tõid? Mul on kõht hirmus tühi.

EMA: Jah kullake, tõin küll aga oota pisut nende krõpsude ja Cocaga. Ma hakkan teile kohe valmistama maitsvat sooja toitu. Mida te tahaksite süüa? Äkki ma teeks teile kartuliputru ja hakklihakastet ning porgandi ja kaalikalalatit ananassiga?

LAPSED (kõik lapsed koos): Ei taha, ei taha kartuliputru ja kastet.

EMA: Võib olla siis ühepajatoitu ja kisselli mannapudruga.

LAPSED (kõik lapsed koos): Ei taha, ei taha seda me ei söö.

EMA: Ehk ma teeksin siis teile juurviljasuppi ning mannavahu piimaga. Oo, kui maitsev see on.

LAPSED (kõik lapsed koos): Ei taha, ei taha meile see ei maitse.

EMA: No kui te midagi ei taha, mida ma siis teile söögiks pakun?

MAI: Juss juba ütles, et krõpse ja Cocat ja mina tahaksin veel magusaid kooke ning ühte suurt ja maitsvat hamburgerit. Komme ja küpsiseid võiks kah olla.

EMA: No mis söök see on (vangutab pead) see puha rämpstoit. Lapsed peavad ikka korralikult sooja toitu sööma.

EMA: Kas sina Jussike ei tahagi täna midagi süüa?

JUSS: Ei taha. Mulle ka need toidud ei maitse aga komme ja küpsiseid ma sööks küll (kavalalt).

EMA: Hei noh! Sina kah oma küpsiste ja kommidega! Mul siin kotis on midagi sinu jaoks (ulatab kommi ja küpsise paki Jussile). Stopp, stopp, stopp! Kuulge! Lapsed teil on ju käed jälle pesemata. Ise tahate maiustusi süüa. Marss kohe käsi pesema!

JUTUSTAJA: Lapsed teevad nii nagu peseksid, kuid jätavad ikkagi oma käed seebiga pesemata ning asuvad mõnuga maiustusi nosima. Samas vaatavad lapsed vilksamisi ema poole ega ema juhuslikult ei näinud, et nad käsi ei pesnud (tasakesi itsitavad).

EMA (hõikab köögist): Kas te ikka kõik pesite oma käed seebiga puhtaks enne kui sööma hakkasite?

LAPSED (kõik lapsed koos): Jaa emme! Pesime! (ise salamisi itsitades).

EMA: Siis on tore, sest kui sa käsi seebiga ei pese võivad pisikud sinu kõhtu tulla ja kõht hakkab valutama.

JUTUSTAJA: Lapsed on oma kõhud magusaid näkse täis söönud ning hakkavad televiisorist vaatama multifilme. Juss aga läheb arvuti taha arvutimängu mängima. Ema askeldab toas ning sätib lastele juba magamamineku ajaks voodeid korda.

EMA: Lapsed! Pange nüüd see televiisor ja arvuti kinni, minge pesema ja magama. Ärge unustage ka hambaid pesta!

LAPSED (kõik lapsed koos): Emme! Kas me võime täna pesemata magama minna, me oleme juba nii unised.

EMA (kurb ja üllatunud ilme mõlemad): No kuidas siis sedasi, et ei lähe pesema?

LAPSED (kõik lapsed koos): Emme kallid, palun, palun ainult täna.

EMA: Aga eile te ka ei tahtnud pesema minna. Sedasi hakkavad pisikud levima ning te võite haigeks jääda. Kõikidele pisikutele meeldivad mustad käed ja pesemata lapsed. Kui nad juba kord sinu kõhtu on läinud, siis hakkavad seal trallitama. Nii jäävad lapsed haigeks (näitab lastele, kuidas pisikud poevad organismi ja trallitavad).

LAPSED (kõik lapsed koos): Ei, jää! Ei jää! Meie kallale pisikud ei tule!

EMA: No kuulge! Kui te iga päev ainult maiustate ja pesta ei taha, siis varsti on pisikud teie kõhus ning hakkavad seal tantsu lööma.

LAPSED (kõik lapsed koos): Emme paluuuuun .....

EMA: No olgu peale. Lepime kokku, et alates homsest lähete kõik korralikult pesema ja maiustuste söömise jätame ära. Kas oleme kokku leppinud?

LAPSED (kõik lapsed koos): Jaaaa.... Sa oled maailma parim emme..... (kallistavad ema ning lähevad magama).

II PILT

Jutustaja: On öö. Ema ja lapsed magavad sügavat und. Pisikud lähenevad hiilides laste juurde. Näevad, et lapsed on jälle ennast pesemata jätnud ning hulgaliselt maiustusi söönud. Pisikutel on salakavalalt hea tuju ning nad „poevad“ tasakesi laste kõhtu, kus alustavad oma trallitamise tantsu. Lapsed läbi une vähkrevad. Hoiavad kõhtu kinni, sest neil on maiustustest ja pesematusest tekkinud tugev kõhuvalu. Lapsed ei saa magada, teevad niutsuvat häält. Pisikud rõõmustavad, kuna neil õnnestus laste kõhud valutama panna. Kui pisikute ülem ja kaks väikest pisikut on laste kõhud valutama pannud, siis kutsuvad nad käeviipega veel teisi pisikuid juurde, et tuba ikka korralikult pisikutest täis oleks.

PISIKUTE LAUL (koos tantsuga)

JUTUSTAJA: Pisikud lahkuvad tantsusammul lavalt. Ema on ärganud ja vaatab lapsi. Ta näeb, et lapsed magavad rahutult ning püüab neid tasakesi paitusega äratada. Lapsed ärkavad nutustena ja kaebavad emale tugevat kõhuvalu.

MARI (nutab): Emme! Mu kõht nii koledal kombel valutab. Ai – ai – ai!

LAPSED (räägivad läbi segi): Mul ka, mul ka kõht valutab.

JUTUSTAJA: Ema on murelik. Ta võtab kraadiklaasi ja kraadib kõiki lapsi. Ta ehmataab, sest palavik on **38°C**.

EMA: **Palavik 38°C**. Kallid lapsed nüüd küll midagi muud ei aita kui tuleb kutsuda arstitädi, kes teid läbi vaatab ning rohtu annab.

JUTUSTAJA: Ema võtab mobiiltelefoni kotist ja valib hädaabi numbri **112**. Numbrit valides ütleb selle numbri kõva häälega välja.

EMA: Halloo! Ma paluksin arsti koju. Minu lastel on tugev kõhuvalu ja kõrge palavik. Meie aadress on Muraka 1.

EMA (pöördub laste poole): Arst tuleb varsti meile koju.

MARI (loeb luuletust Võitlus viirusega)

Hoogsalt ahvi kiirusega,
ründas viirus minu nina.
Olen vaenus viirusega,
Viirusega võitlen ma.

Jah, kui tõbi tungib ninna
pole miskit parata.
Tuleb lahingusse minna
talle turja karata (Hanna Maria)

<http://mangukoobas.lahendus.ee/id/55/action/userblogs/monster/416773/tag/luuletused/>

Teised lapsed on tõusnud istuli ning laulavad kurvalt.

LAPSE SOOV

JUTUSTAJA: Eemalt kuulduv kiirabi sireen viuuuu – viuuuuu – viuuuuu.
Arst koputab uksele. Ema läheb arsti sisse laskma.

ARST (emale): Tere! Tere, lapsed!

LAPSED (kõik lapsed koos vaiksa ja kurva häälega): Tere!

EMA: Meie lastel on kõrge palavik ja kõhuvalu.

ARST: Kohe vaatame, mis teie lastega on (pöördub laste poole ja kuulab stektoskoobiga laste kopse ja vaatab kurku). Lapsed, mida te eile sõite ja kas te käsi ikka pesite? Pesemata kätest võib väga tugeva kõhuvalu saada.

LAPSED (kõik koos nukralt): Me sõime komme, küpsiseid, kooke, hamburgerit ja Coca – Colat. Aga käsi me ei pesnud.

EMA (vaikselt ja kurvameelselt): Eile ma küll pakkusin neile erinevaid sooje toite, kuid nad ei tahtnud ja sõid terve õhtu ainult magusat. Ju nad enne söömist ka käsi ei pesnud. Õhtul nad küll ei pesnud ennast, sest olid hirmus unised.

LAPSED (kõik koos vaikselt): Enne söömist me käsi ei pesnud tahtsime sulle vingerpussi mängida.

ARST (Arst vangutab pead ning pöördub laste poole): Kulla lapsed! Kui te ei viitsi käsi pesta ja iga päev pesemas käia ning sõöte niipalju magusat, siis hakkabki teie kõht valutama. Pesemata kätest on pisikutel väga lihtne teie kõhtu tulla. Kui tahate terved olla, siis tuleb süüa tervislikku toitu, mitte rämpstoitu (näitab krõpsupakkidele ning maiustustele). Pesemas tuleb käia nii hommikul kui ka õhtul. Ja teate lapsed! Kõige tähtsam on, et kuulate ema sõna. Ema teab, mis on lastele hea.

LAPSED: Jah! Me rohkem nii ei tee.

ARST: Lepime kokku, et käite iga päev ennast pesemas. Hambaid pesete nii hommikul kui õhtul. Käsi pesete alati enne sööma hakkamist, peale tualetis käimist ja kui õuest tuppa tulete. Samuti sõöte neid maitsvaid toite, mida ema on teile valmistanud. Kindlasti vitamiinirikkaid puu- ja juurvilju. Siis ei jää te kunagi haigeks, sest pisikud elavad mustuses. Vitamiinides, puhtuses ja spordis peitub tervistav jõud. Lapsed! Korrake nüüd üle, millal peate ennast pesema?

LAPSED (kõik koos): Pesema peame ennast iga päev ja hambaid hommikul ja õhtul. Käsi aga peale tualetis käimist, õuest tuppa tulles, enne sööma hakkamist. Ja sõöme emme valmistatud toite.

ARST: Tublid! Nüüd ma kirjutan teile rohtu, kuid andke mulle ausõna, et kuulate ema sõna ja hakkate tegelema spordiga ja olete tublid lapsed.

LAPSED (kõik koos): Ausõna! Me lubame! Kunagi ei jäta enam käsi pesemata ja hakkame sööma emme valmistatud toite. Sporti hakkame ka tegema, siis saame terveks ja tugevaks!

ARST: Tore! Aga nüüd rohuke sisse ja pesema.

JUTUSTAJA: Lapsed lähevad pesevad näod ja käed puhtaks ning hakkavad ennast juba paremini tundma.

LAPSED (kõik koos): Oh kui hea on olla terve! Hakkame nüüd sportima, et veel tugevamaks ja tervemaks saada.

Jutustaja: Arst võtab niiske salvrätiku ja peseb kõigil pisikutel näod puhtaks ning halbadest pisikutest saavad head ja vajalikud bakterid organismis. Jääb ainult üks suur pisik, kes ei lase ennast pesta ning pistab plehku, et leida teisi mustuses elavaid pisikuid.

ARST: (lavalt lahkudes) Nägemiseni!

TERVISE LAUL (laulavad kõik lapsed ja õpetajad koos)

Laulu ajal võimlevad lapsed hantlitega.

LÕPP

6. NÄIDENDIS ESITATUD LAULUD NOOTIDEGA

PISIKUTE LAUL

Viis ja sõnad Aivi Rosenberg
Aranžeerim Ulrika Perelman

The image shows a handwritten musical score for the song 'Pisikute laul'. It consists of two systems, labeled 'I VARIANT' and 'II VARIANT'. Each system has two staves: a vocal line (treble clef) and a piano accompaniment line (treble clef). The key signature is one sharp (F#), indicating G major. The time signature is 4/4. The first system (I VARIANT) has a vocal line with notes G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4 and a piano accompaniment with chords F, Gm, C, F. The second system (II VARIANT) has a vocal line with notes G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4 and a piano accompaniment with chords Eb, Fm, Bb, Eb. The score is written in ink on a white background.

Pisikud me oleme
Ho – ho – ho – ho – hoo.
Mustuses me elame
Vahva elu see.

∴: Siis kui käsi sa ei pese
Pidupäev on meil.
Läbi suu siis kõhtu poeme
Lustlik elu meil. (kordus) ∴:

Hi – hi – hii ja ha – ha – haa
Kõht siis hirmsalt valutab.
Hi – hi – hii ja ha – ha – haa
Ussipoisid kõhtu saand.

LAPSE SOOV

Viis ja sõnad Aivi Rosenberg
Aranžeerim Ulrika Perelman

Terveks saada meil on soov
Haige olla paha.
Käsi pesen iga päev
Haige olla ma ei taha.
:,:Palun, palun ole hea,
haigus mine minema.:,:
:,:Olen nüüd ma virk ja kraps
päris tubli spordilaps.:,:

TERVISE LAUL

Viis ja sõnad Aivi Rosenberg
Aranžeerim Ulrika Perelman

Tere, tere, sõber sa
Lähme koos sportima.
:,:Üks ja kaks ja kolm ja neli.:,:
:,:Sporti teeme mitmekesi.:,:
:,:Haigused nüüd rutuga.:,:
:,:Minge kähku minema.:,:
:,:Tublid lapsed oleme.:,:
:,:Hoolsalt trenni teeme me.:,:
:,:Tral – lal – laa –
Tral – lal – laa.:,:
Terve olla on nii hea!